

วิวัฒนาการของระบบภาษีสุรา บทเรียนจากนานาประเทศ

รองศาสตราจารย์ ดร. จุไร ท้วงษ์

รองศาสตราจารย์ ชุษณะ รุ่งปัจฉิม

รองศาสตราจารย์ ดร. ศรีศักดิ์ สุนทรไชย

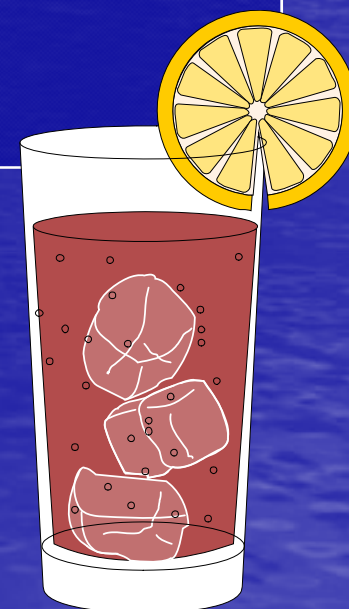
การประชุมวิชาการสุราระดับชาติ ครั้งที่ 6

ณ ห้องแกรนด์บอลรูม 2 โรงแรมรามาร์คเด็นส์

วันที่ 22 พฤศจิกายน 2553

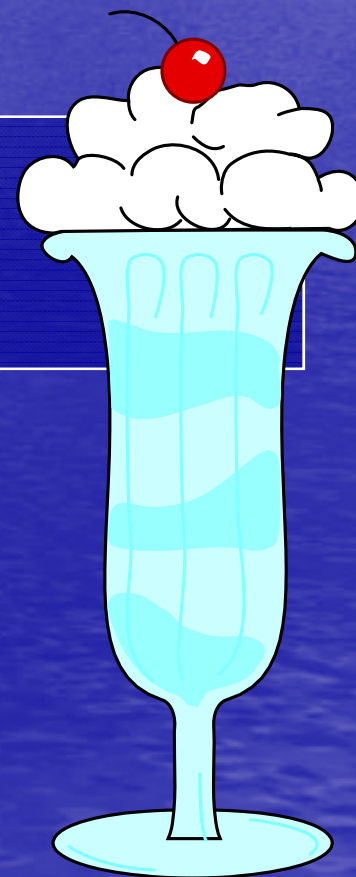
วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาวิวัฒนาการระบบภายใน
สุราของประเทศไทยต่างๆ

วิธีการศึกษา

- สืบค้นข้อมูลจาก internet

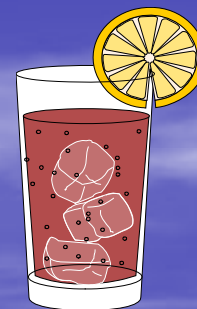
ประเทศที่ศึกษา

- สหราชอาณาจักร
- ฝรั่งเศส
- สหรัฐอเมริกา
- ออสเตรเลีย
- ญี่ปุ่น
- เกาหลีใต้
- มาเลเซีย
- ฟิลิปปีนส์

ประเทศสหราชอาณาจักร

- เป็นทั้งผู้ผลิต ผู้ดื่ม และผู้ส่งออก
- เก็บภาษี 2 ลักษณะคือ สรรพสามิต + มูลค่าเพิ่ม (17.50) (โดยมีทั้งอัตรามาตรฐานและลดหย่อน)
- ภาษีสรรพสามิตสุราเก็บตามตามปริมาณการผลิต (production volume) และปริมาณแอลกอฮอล์ (specific rate)

- ภาษีมูลค่าเพิ่มเก็บเท่ากันหมดในอัตรา 17.50%
- เหล้าหรือสุรากลั่นเสียภาษีมากที่สุด รองลงมาคือ Intermediate Products ประเด็นสำคัญคือ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ยังมีปริมาณแอลกอฮอล์สูงก็จะเสียภาษีในอัตราสูงกว่า

- เบียร์ เก็บภาษีสรรพสามิตในอัตรามาตรฐาน และลดหย่อน (ตามปริมาณการผลิต) : ยกเว้น เบียร์ abv = 0.5-1.2 % สรรพสามิตเท่ากับ 0
- ไวน์ เก็บภาษีสรรพสามิตในอัตรามาตรฐาน และลดหย่อน (ตามปริมาณแอลกอฮอล์)
- เหล้า เก็บภาษีสรรพสามิตตามปริมาณการผลิตในอัตรามาตรฐานอัตราเดียว

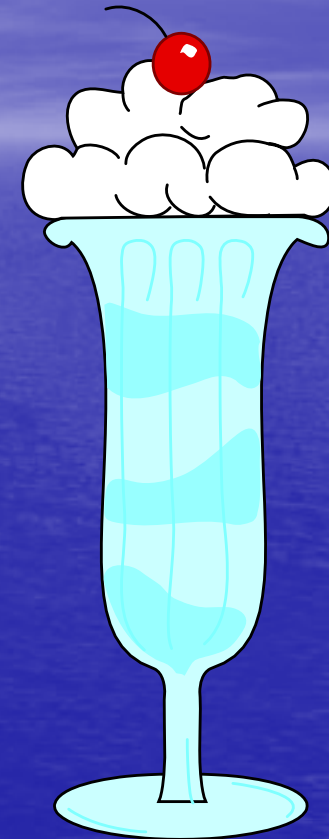
ประเทศฝรั่งเศส

- เป็นทั้งผู้ผลิต ผู้ดื่ม และผู้ส่งออก
- เก็บภาษี 2 ลักษณะคือ สรรพสามิต + มูลค่าเพิ่มเก็บเท่ากันหมดในอัตรา (19.60) (โดยมีทั้งอัตรามาตรฐานและลดหย่อน)
- ภาษีสรรพสามิตเก็บตามตามปริมาณการผลิต และปริมาณแอลกอฮอล์

- เบียร์ เก็บภาษีสรรพสามิตตามปริมาณการผลิตในอัตรา
มาตรฐานและลดหย่อน (สำหรับเบียร์แอลกอฮอล์ต่ำ)
- ไวน์ เก็บภาษีสรรพสามิตตามปริมาณการผลิตในอัตรา
มาตรฐาน
- เหล้า เก็บภาษีสรรพสามิตตามปริมาณการผลิต ในอัตรา
มาตรฐาน
- ใช้อัตราลดหย่อนสำหรับเหล้าที่มาจากอาณานิคมเดิม
- เหล้าที่แอลกอฮอล์มากกว่า 25% ต้องเสีย plus tax ที่เก็บ
จากที่จำหน่าย เพื่อนำเงินเข้า National Sickness
Insurance

- เหล้าหรือสุรากลั่นเสียภาษีมากที่สุด
รองลงมาคือ Intermediate Products
ประเด็นที่สำคัญคือเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ที่ยังมีปริมาณแอลกอฮอล์
สูงก็จะเสียภาษีในอัตราที่สูง

- ไวน์จะเสียภาษีต่ำ เนื่องจากฝรั่งเศส
เป็นประเทศผลิตไวน์และคนฝรั่งเศส
นิยมดื่มไวน์

สรุปกรณีสหภาพยุโรป

- กำหนดเพดานภาษีขั้นต่ำ (ตามปริมาณการผลิต) เนื่องจากความแตกต่างทางสังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ
- อัตราภาษีไม่สูงมากนัก เนื่องจากปัญหาด้าน คุณภาพของผลประโยชน์
- ทิศทางของมาตรการเชิงนโยบายเปลี่ยน จาก consuming control มาเป็น reducing related-harm จนกระทั่งมาสู่ moderate drinking

ประเทศสหรัฐอเมริกา

- เป็นประเทศผู้ผลิต ผู้ดื่ม และผู้ส่งออก
- เก็บภาษี 2 ลักษณะคือ สรรพสามิต และภาษีจำหน่าย (ต่อ package) โดยมีทั้งอัตรามาตรฐานและอัตราลดหย่อน
- ภาษีสรรพสามิต เก็บตามปริมาณการผลิต และตามปริมาณแอลกอฮอล์

- เบียร์ เก็บภาษีสรรพสามิตตามปริมาณการผลิต ในอัตรา
มาตรฐานและลดหย่อน (ลดหย่อนตามปริมาณการผลิต)
- ไวน์ เก็บภาษีสรรพสามิตตามปริมาณการผลิต ในอัตรา
มาตรฐานและลดหย่อน (ตามปริมาณแอลกอฮอล์)
แอลกอฮอล์ต่ำเสียภาษีน้อย (ทั้งสรรพสามิตและจำหน่าย)
และมีส่วนลดหย่อนสำหรับผู้ผลิตรายย่อย
- เหล้า เก็บภาษีสรรพสามิตตามปริมาณการผลิต ในอัตรา
มาตรฐานอัตราเดียว และเหล้ายิ่งแอลกอฮอล์สูงภาษีจะสูง
ตามไปด้วย

ประเทศออสเตรเลีย

- ก่อนปี 2521 มีการกำหนดอัตราภาษีสรรพสามิตสำหรับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่างๆ มีความหลากหลายมาก ยังไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน
- ปี 2521 ได้มีกฎหมายของประเทศที่กำหนดอัตราภาษีของเบียร์ อัตราภาษีของสุรา และอัตราภาษีของบรันดี
- ปี 2527 มีการเปลี่ยนแปลงการเก็บภาษีเบียร์ โดยเก็บภาษีต่อลิตรของแอลกอฮอล์โดยไม่คำนึงถึงปริมาณแอลกอฮอล์ จากการศึกษาพยายามกระตุ้นให้มีการดื่มเบียร์ที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ต่ำ
- ปี 2546-2547 สมาคมแพทย์แห่งประเทศไทยรณรงค์ให้รัฐบาลเปลี่ยนระบบการเก็บภาษีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นแบบตามปริมาณแอลกอฮอล์ไม่ใช่ตามราคาหรือมูลค่าในการขาย เพราะจะมีผลดีต่อสุขภาพและสังคม เพราะไวน์ราคาถูกที่เป็นไวน์ถัง (Cask Wine) มีส่วนในการก่อปัญหาสังคม

- ปี 2548 นักวิจัยชั้นนำและสมาคมการแพทย์แห่งประเทศไทย ออสเตรเลีย กระตุ้นให้รัฐบาลเพิ่มภาษีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีค่าความแรงของแอลกอฮอล์สูงเพื่อลดการดื่มในเยาวชน เพราะภาษีเบียร์มากกว่าไวน์ถึงแม้ว่า ไวน์จะมีปริมาณแอลกอฮอล์มากกว่า
- ปี 2549 ได้มีข้อเสนอให้เพิ่มภาษีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 10 เพื่อที่จะลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศออสเตรเลีย ซึ่งอัตราเหล่านี้ต้องทบทวน 2 ครั้งต่อปีเพื่อควบคุมการเคลื่อนไหวของดัชนีราคาขายผู้บริโภค
- ในเดือนกุมภาพันธ์ ปี 2550 รัฐบาลได้กำหนดเบียร์ตามปริมาณแอลกอฮอล์ (abv) อัตราภาษีของประเภทเบียร์มีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะเบียร์สดและเบียร์ที่บรรจุในภาชนะ

ภาษีเครื่องค้ำแอลลกอฮอด้ในประเทศออสเตรเลีย

- 1) ภาษีสรรพสามิตที่เรียกเก็บจากเครื่องค้ำประเภทเบียร์ เหล้า และเครื่องค้ำพร้อมค้ำที่ผลิตในประเทศ ซึ่งเรียกเก็บในอัตราตามลิตรของแอลลกอฮอด้
- 2) ภาษีสุลกากรคิตจากเครื่องค้ำนำเข้าเป็นภาษีแบบรวมค้ำือ ภาษีแบบตามมูลค่าที่ขึ้นกับร้อยละของมูลค่าของภาษีและตามปริมาตรแอลลกอฮอด้ในผลิตภันท์
- 3) ภาษีแบบสมคูลของไวน์ที่เรียกเก็บกับผลิตภันท์นำเข้าหรือผลิตภายในประเทศตามมูลค่าโดยมีอัตราคังที่ค้ำือ ร้อยละ 29 ของมูลค่าราคาของการขายส่ง
- 4) ภาษีสินค้ำและบริการ (Goods and Services Tax; GST) เครื่องค้ำทุกชนิดจ่าย ร้อยละ 10

ประเทศญี่ปุ่น

- ปี 2411 มีการเก็บภาษีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่การฟื้นฟูประเทศในสมัยราชวงศ์เมจิ
- ปี 2538 ภาษีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศญี่ปุ่นเป็นไปตามกฎหมายภาษีสุรา โดยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จัดแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) โชชู เป็นเครื่องดื่มประเภทสุรากลั่นที่ทำจากธัญพืช 2) วิสกี้/บรันดี 3) เหล้าประกอบด้วยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น วอดก้า ยิน รัม อุโซ และคอร์น 4) สุรา ประกอบด้วยทั้งสุรากลั่นและสุราครีม อัตราภาษีจะแตกต่างกันไปตามปริมาณเฉพาะในรูปเงินเยนต่อลิตรของแต่ละชนิด

- ในเดือนเมษายนปี 2540 ได้มีการเพิ่มภาษีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งได้ตัดสินใจมาแล้วตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2537 แต่ไม่เป็นที่ยอมรับ
- ในเดือนตุลาคม 2544 ได้เสนอให้มีการการปฏิวัติภาษี

ภาษีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศญี่ปุ่น

- 1) ภาษีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นภาษีที่เก็บแบบตามปริมาณ แอลกอฮอล์ต่อกิโลลิตร โดยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ถูกจัดแบ่งเป็น 10 ประเภท และ 11 ชนิด ตามชนิดของวัตถุดิบ และกระบวนการผลิต ได้แก่ สาเก สาขประกอบในสาเกโซชู มิริน ที่เป็นไวน์ที่ปรุงจากข้าว เบียร์ ไวน์ผลไม้ วิสกี เหล้าสุรา และสุราอื่นๆ ปริมาณแอลกอฮอล์
- 2) อัตราภาษีแตกต่างกันในแต่ละประเภท ยกเว้นประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น เบียร์ ไวน์ เป็นต้น ที่อัตราภาษีแตกต่างกันตามระดับของปริมาณแอลกอฮอล์
- 3) เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นำเข้าเป็นภาษีที่เก็บแบบตามปริมาณแอลกอฮอล์

ประเทศเกาหลีใต้

- หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้มีระบบการเก็บภาษีเหมือนในประเทศญี่ปุ่น เนื่องจากการถ่ายทอดระบบภาษีจากประเทศญี่ปุ่นเข้าไปในประเทศเกาหลีใต้ในช่วงปี 2453-2488 แต่ต่อมาหลังจากการปฏิวัติภาษีครั้งใหญ่ทำให้ระบบภาษีทั้ง 2 ประเทศมีความแตกต่างกัน
- ในปี 2541 เกิดภาวะเศรษฐกิจและมีผลต่อการนำเข้าไวน์ในประเทศเกาหลีใต้ แต่หลังจากที่มีการปรับโครงสร้างใหม่ความนิยมในการดื่มไวน์ กลับมาเพิ่มขึ้นอีก
- ในปี 2542 มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายสุรา การชดเชยการจ่าย หรือการตอบแทนเนื่องจากสหภาพยุโรปได้อุทธรณ์ในการอภิปรายขององค์การค้าโลกว่า ประเทศเกาหลีใต้ มีการเก็บภาษีร้อยละ 35 กับเครื่องดื่มโซจูที่ผลิตมากในขณะที่เก็บภาษี ร้อยละ 100 กับวิสกี้และบรันดี และ ร้อยละ 80 กับเหล้าขาว ได้แก่ วอดก้า รัม และยีน

- ในปี 2546 รัฐบาลได้ยกเลิกการจำกัดเปอร์เซ็นต์แอลกอฮอล์ในไวน์ดั้งเดิม ซึ่งยกจู เจียวจู และทักจูเป็นไวน์ที่มีมาแต่ดั้งเดิม อยู่ภายใต้แผนการยกเลิกนี้
- ปี 2547 รัฐบาลได้มีมาตรการบังคับด้วยกฎหมายโดยการตัดรายจ่ายที่เกี่ยวกับความบันเทิงอย่างฟุ่มเฟือยของบริษัทต่อครั้งมากกว่า 500,000 วอน

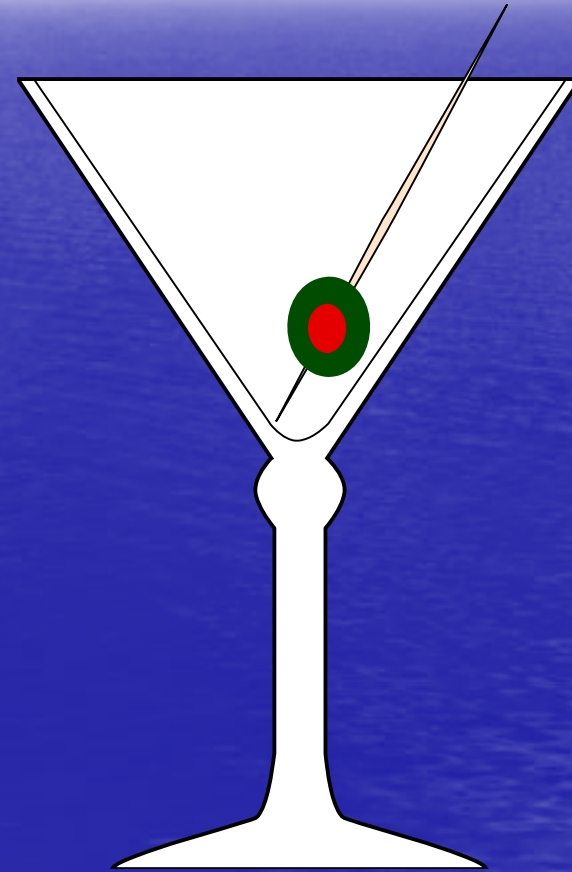
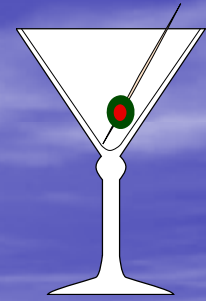

ภาษีเครื่องคั้นแอลกอฮอล์ในประเทศเกาหลีใต้

- 1) ภาษีเครื่องคั้นแอลกอฮอล์ในประเทศเกาหลีใต้เป็นภาษีที่เก็บแบบตามปริมาณแอลกอฮอล์โดยภาษีที่เก็บมีภาษีสรรพสามิตและภาษีศุลกากร แต่ภาษีสรรพสามิตที่เก็บจากเครื่องคั้นที่ผลิตภายในประเทศหรือเครื่องคั้นที่ผลิตจากวัตถุดิบในพื้นที่ต่ำกว่าภาษีของเครื่องคั้นที่นำเข้า
- 2) มีการเก็บภาษีของ เครื่องคั้นแอลกอฮอล์นำเข้าสูงคือ เก็บภาษี ร้อยละ 100 กับวิสกีและบรันดี และร้อยละ 80 กับเหล้าขาว ได้แก่ วอดก้า รัม และยีน ส่วนเครื่องคั้นโซจูที่ผลิตมากในประเทศเก็บภาษีเพียงร้อยละ 35

3) ไวน์มีการเก็บภานีน้อยกว่า
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์อื่นๆ เช่น
เบียร์ เหล้า เป็นต้น แต่จากเพิ่ม
ราคาขายปลีกทำให้ไวน์นำเข้า
มีราคาแพงมากกว่าเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ดั้งเดิมที่ผลิตใน
ประเทศ

4) เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ถูกจัดเป็น
สินค้าฟุ่มเฟือย และถูกเรียก
เก็บภาษีด้วยอัตราพิเศษ

ประเทศมาเลเซีย

- ประเทศมาเลเซียเป็นประเทศที่มีคนหลายเชื้อชาติด้วยประชากรประมาณ 26 ล้านคน ประกอบด้วยคนมาเลย์ประมาณ ร้อยละ 60 ประชาชนส่วนใหญ่เป็นมุสลิมที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามหลักศาสนา จึงเป็นการง่ายที่รัฐบาลสามารถเพิ่มภาษีบนสิ่ง que เชื่อว่า สุราเป็นสินค้านำเข้า
- ในปี 2542 มีการนำเข้าไวน์จากประเทศออสเตรเลียสูงถึง 1.143 ล้านลิตร ที่มีมูลค่า 7.9 ล้านเหรียญออสเตรเลีย
- ในงบประมาณปี 2544 รัฐบาลประกาศเพิ่มภาษีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จาก ร้อยละ 15 เป็น 20 ภาษีการขาย ร้อยละ 15 โดยอัตราภาษีนำเข้าหรือภาษีศุลกากร และภาษีการขายสำหรับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งมีผลตั้งแต่วันที่ มกราคม 2543

- ในปี 2545 มีการเรียกเก็บภาษีสรรพสามิตจากผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในประเทศคือ เบียร์และสเตาท์ ตามปริมาณแอลกอฮอล์ที่ไม่มากกว่า ร้อยละ 5.8 โดยปริมาตร

- ในปี 2549 มีการปรับภาษีสรรพสามิตของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามปริมาณแอลกอฮอล์ที่มากกว่า ร้อยละ 40 ของปริมาณดี วิสกี้ ยิน วอดกา และรัม มีผลตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2549

ภาษีเครื่องคัมแอลกอฮอล์ในประเทศมาเลเซีย

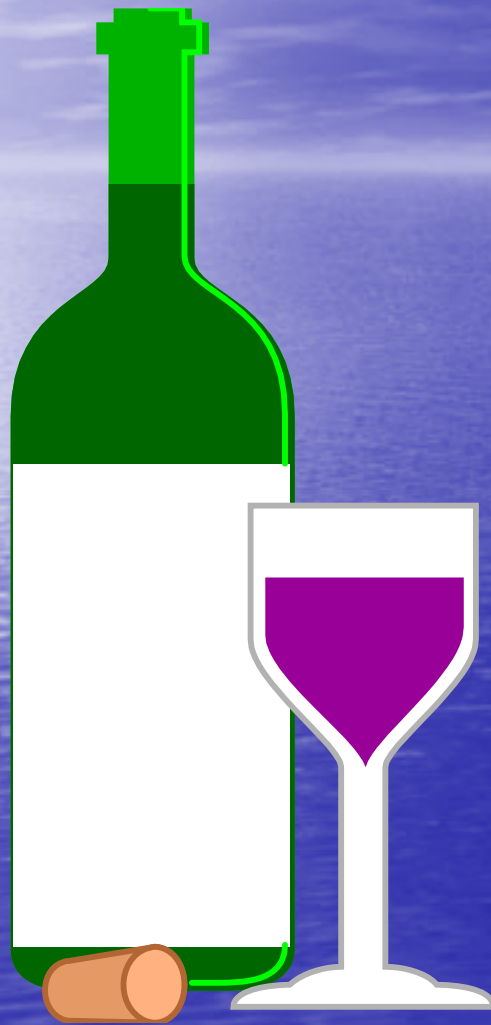
- 1) เครื่องคัมแอลกอฮอล์เก็บภาษีโดยระบบแบบผสมคือ มีการปรับภาษีสรรพสามิตของเครื่องคัมแอลกอฮอล์โดยเก็บภาษีตามปริมาณแอลกอฮอล์ที่มากกว่า ร้อยละ 40 ของปริมาณดี วิสกี้ ยิน วอดกา และรัม และเพิ่มอีกร้อยละ 15 ของมูลค่าของใบราคา (Invoiced Value) ให้เป็นอัตราเดียว (Unitary Rate)
- 2) เครื่องคัมแอลกอฮอล์และไวน์นำเข้าต้องเสียพิกัดอัตราภาษีศุลกากร ได้แก่ เหล้า ร้อยละ 434 เบียร์ ร้อยละ 148 และไวน์และไวน์ที่มีฟอง ร้อยละ 115
- 3) พิกัดอัตราภาษีศุลกากรเป็นตามระบบผสมผสาน เริ่มจาก 0 ถึง ร้อยละ 30 ภาษีในอัตราที่สูงมักเก็บกับสินค้าที่ฟุ่มเฟือยคือ เครื่องคัมแอลกอฮอล์

ประเทศฟิลิปปินส์

- ประเทศฟิลิปปินส์มีการเก็บภาษีเครื่องคัมแอดกอสอ์ดตามมูลค่าตั้งแต่ปี 2528 โดยคิดเป็น ร้อยละ 1.5 ของราคาขายสุทธิ ส่วนภาษีนำเข้าเครื่องคัมแอดกอสอ์ดจะคิดจากต้นทุนและค่าธรรมเนียมศุลกากร แล้วเพิ่มอีก ร้อยละ 25
- ในปี 2529 และ 2540 มีการปฏิรูประบบภาษีของประเทศ 2 ครั้ง ซึ่งภาษีมักคิดในแบบตามมูลค่า
- เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2547 เป็นกฎหมายของรัฐ ลำดับที่ 9334 ได้มีการแก้ไขอัตรา ภาษีสรรพสามิตของเครื่องคัมแอดกอสอ์ดและบุหรี่ตามกฎหมายรายได้ภายในประเทศ

ภาษีเครื่องดื่มน้ำอัดลมในประเทศฟิลิปปินส์

- 1) ภาษีเครื่องดื่มน้ำอัดลมคิดตามราคาขายปลีกสุทธิ (Net Retail Price) ซึ่งเป็นราคาขายในซูเปอร์มาร์เก็ตขนาดใหญ่บางแห่งในเมืองหลวงกรุงมานิลาที่ไม่รวมภาษีสรรพสามิตและภาษีการขาย
- 2) ไวน์ต้องเสียภาษีต่อลิตรของความจุตามปริมาตร ไวน์เป็นเครื่องดื่มน้ำอัดลมนำเข้าที่มีการเก็บภาษีเพิ่มขึ้นน้อยกว่าเครื่องดื่มอื่นๆ แต่ได้มีการคิดภาษีที่สูงกว่าเพราะว่า ไวน์ถูกจัดเป็นสินค้าฟุ่มเฟือย ภาษีศุลกากรของไวน์คิดเป็น ร้อยละ 5 ซึ่งเป็นอัตราที่ต่ำที่สุดที่เรียกเก็บจากเครื่องดื่มน้ำอัดลมนำเข้า

3) อัตราภาษีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 20 เป็น ร้อยละ
50 โดยมีการเพิ่ม ร้อยละ 8 ทุก 2
ปี เริ่มจากวันที่ 1 มกราคม 2550 –
1 มกราคม 2554 โดยมีอัตราภาษี
สรรพสามิตที่เรียกเก็บจากสินค้า
โดยใช้ฐานน้ำหนักหรือปริมาตร
ของแอลกอฮอล์

สรุป

- แต่ละประเทศมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน
- แต่ละประเทศจะใช้ระบบภาษีสู่ราที่เหมาะสมกับบริบทประเทศของตนเอง เพื่อให้ประเทศตนได้รับประโยชน์สูงสุดจากภาษี ไม่ว่าจะเป็นการคำนึงถึง การเป็นแหล่งรายได้ การลดนักดื่มหน้าใหม่ ความชุกของผู้ดื่ม การปกป้องธุรกิจภายในประเทศ และการคำนึงถึงสุขภาพ

สวัสดีค่ะ

